

Miljö- och byggnadsnämndens ekonomisk rapport oktober 2025

Innehållsförteckning

1	Uppdrag och ansvar	3
2	Uppföljning ekonomi	4
2.1	Ekonomisk analys.....	5
2.2	Åtgärder för budget i balans.....	7
2.3	Uppföljning volymer	8
3	Investeringsredovisning.....	8
3.1	Investeringsredovisning, årlig budget	8

1 Uppdrag och ansvar

Miljö- och byggnadsnämndens uppdrag är att fullgöra kommunens myndighetsutövning och rådgivning enligt miljöbalken, plan- och bygglagen, livsmedelslagen, tobakslagen, alkohollagen, lagen om handel med receptfria läkemedel, smittskyddslagen, strålskyddslagen, lagen om lägenhetsregister med mera. Nämnden arbetar med miljö- och livsmedelstillsyn, serveringstillstånd, tillsyn av försäljning av tobak och försäljning av receptfria läkemedel, bygglovsprövning, byggnadstillsyn, namngivning, underhåll och förvaltning av geografiska data, kartframställning, utstakning av byggnader och fastigheter samt samordning av kommunens GIS-tjänster.

Miljö- och byggnadsnämnden är arbetsgivare och arbetsmiljöansvarig för miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen arbetar även på uppdrag av kommunstyrelsen i plan-, mark- och exploateringsärenden. Medarbetarna är vår viktigaste resurs och vi menar att en god arbetsmiljö och engagerade medarbetare är avgörande för verksamheternas effektivitet och utveckling samt kundnöjdhet. På förvaltningen arbetar knappt hundra medarbetare organiserade i fem avdelningar och fyra enheter.

Nämnden ska upplevas vara en modern och effektiv myndighet som är rättssäker, likabehandlande och har ett bra bemötande. Vi ger bästa möjliga service inom ramen för nämndens uppdrag och resurser.

Miljöavdelningen utför regelbunden tillsyn, handlägger anmälningar och ansökningar, klagomål och annat inkommande. Avdelningen närvarar i tidiga skeden i samhällsbyggnadsprocessen, samverkar internt och externt i syfte att effektivisera och skapa förståelse och trygghet i det som kan upplevas som komplexa och svåra processer.

Byggavdelningen utför tillsyn och handlägger ärenden om lov och förhandsbesked, utför byggnadsinspektioner och ger rådgivning. Avdelningen deltar i samhällsplaneringens tidiga skeden, följer samhällsutvecklingen och verkar för en hållbar utveckling genom sitt arbete och genom att ge god service och rådgivning till medborgarna.

Kart- och GIS-avdelningen tillhandahåller kart- mät- och GIS-tjänster och förvaltar, utvecklar och samordnar ett kommungemensamt geografiskt informationssystem (GIS). Avdelningen arbetar med kartframställning, utstakning och lägeskontroll för plan- och bygglovsprocessen, mätuppdrag åt VA, namngivning, adressättning, med mera. Geografiska data tillgängliggörs i en mängd olika former, via webbkartor och karttjänster, utifrån behov och för att skapa goda förutsättningar för kommunens fortsatta utveckling.

Mark- och exploateringsverksamheten arbetar för att tillgodose de kommunala markbehoven på lång sikt, att säkerställa översiktsplanens och den fördjupade översiktsplanens genomförande på såväl kommunalt som privat ägd mark, att utveckla och förvalta kommunalt ägd mark utifrån uppsatta mål, att bedriva samhällsutveckling och hållbarhetsarbete samt att upplåta mark för interna och externa behov.

2 Uppföljning ekonomi

Sammanfattning

Miljö- och byggnadsnämndens utfall för perioden januari-oktober är 33,2 miljoner kronor och motsvarar en avvikelse mot budget för samma period på plus 4,0 miljoner kronor. Avvikelsen förklaras framförallt av lägre konsult- och advokatkostnader samt av lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster och ledigheter.

Helårsprognosen är 43,5 miljoner kronor, vilket innebär 1,0 miljoner kronor tillgodo mot budget.

Mark och exploatering samt strategisk planering är nytillkomna verksamheter för nämnden i och med den omorganisation som har trätt ikraft 2025. Därför finns inte siffrorna för dessa med i kolumnen Bokslut 2024 samt Utfall jan-okt 2024.

Avrundningar gör att summeringarna i tabellerna inte alltid stämmer utan det kan bli en differens på 0,1 miljoner kronor.

Resultaträkning

Intäkter / Kostnader (mnkr)	Bokslut 2024	Utfall jan-okt 2024	Utfall jan-okt 2025	Budget 2025	Prognos helår 2025	Avvikelse prognos helår mot budget
Taxor och avgifter	22,7	19,2	21,7	29,4	26,8	-2,5
Bidrag (intäkter)	0,1	0,1	0,8	0,3	0,9	0,6
Övriga intäkter	6,4	5,2	24,7	17,9	27,5	9,7
Summa intäkter	29,2	24,5	47,2	47,5	55,2	7,7
Personalkostnader	-43,5	-36,3	-55,2	-67,9	-66,6	1,2
Bidrag (kostnader)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Köp av verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokalhyror	-2,8	-2,3	-2,8	-3,3	-3,3	0,0
Övriga driftskostnader	-8,7	-7,0	-21,8	-20,0	-28,1	-8,0
Kapitaltjänstkostnader	-0,6	-0,5	-0,7	-0,8	-0,8	0,0
Summa kostnader	-55,7	-46,2	-80,4	-92,0	-98,7	-6,8
Summa totalt (mnkr)	-26,5	-21,7	-33,2	-44,5	-43,5	1,0

Driftsredovisning

Verksamhet (mnkr)	Bokslut 2024	Utfall jan-okt 2024	Utfall jan-okt 2025	Budget 2025	Prognos helår 2025	Avvikelse prognos helår mot budget
Byggavdelningen	-6,4	-4,9	-4,4	-6,7	-6,7	0,0
Kart- och GIS-avdelningen	-4,5	-3,9	-3,8	-5,0	-4,6	0,4
Miljöavdelningen	-10,8	-9,0	-11,2	-10,3	-13,7	-3,4
Mark- och exploateringsavdelningen			-0,7	-3,3	-2,0	1,4
Avdelningen för strategisk planering			-8,6	-14,3	-11,0	3,3
Nämnd	-1,2	-1,0	-0,8	-1,1	-1,0	0,1
Stab och nämndsekreterare	-3,6	-2,9	-3,7	-3,8	-4,6	-0,8
Totalt (mnkr)	-26,5	-21,7	-33,2	-44,5	-43,5	1,0

2.1 Ekonomisk analys

Analys kart- och GIS-avdelningen

Nedgången i byggande har påverkat avdelnings intäkter för PBL-ärenden. Även interna måttjänster som utförs åt teknik- och serviceförvaltningen har minskat i volym, vilket kan antas ha samma bakomliggande orsaker. Till effekter av konjunkturen hör också betydande kostnadsökningar för programlicenser och avtal för service- och underhåll av mätinstrument.

Statliga ersättningar från Lantmäteriet delas inte längre ut, då Lantmäteriet under 2024 och 2025 har avslutat avtalen (ABT och KFF) för alla kommuner som haft dessa ersättningar. Det finns ännu inga besked om att någon typ av ersättning ska återinföras. Det rör dels ersättning för geodata som kommuner ajourhåller och levererar till Lantmäteriet, dels arbete som kommuner utfört i lantmåteriförrättningar. För Enköping innebär detta ett intäktsbortfall jämfört med budget på ca 0,4 mkr.

Intäktsbortfall och högre kostnader uppvägs under 2025 bland annat med att en återrekrytering skjuts på framtiden, av lägre personalkostnader på grund av tjänstledigheter, samt av att en budgeterad konsultkostnad för utveckling av GIS-plattformen inte har kunnat utnyttjats, främst av resursskäl vilket i sig är en konsekvens av det ekonomiska läget. Total prognos för avdelningen visar 0,4 mnkr tillgodo mot budget.

På kart- och GIS-avdelningen finns arbete som behöver bedrivas oavsett konjunktur vilket gör att avdelningen inte har möjlighet att parera för resursunderskott. För att upprätthålla kvaliteten i primärkartan bedrivs ett kontinuerligt ajourhållningsarbete genom inmätningar och kartering. GIS-plattformens system behöver förvaltas genom uppgraderingar och ständig utveckling, ett kontinuerligt arbete som är eftersatt men nödvändigt, inte minst av säkerhetsskäl. Behovet av GIS-stöd till andra verksamheter påverkas inte heller av konjunkturen, där märks sedan länge en ständigt ökande förväntan att delta i utveckling och innovation, vilket i praktiken innebär tillkommande uppdrag, för vilket det i nuläget saknas tillräckliga resurser.

Analys miljöavdelningen

Miljöavdelningens prognos för intäkter visar minus 3,0 miljoner kronor jämfört med budget. För en redovisning om varför bryter vi ner det på grupp-nivå i gruppen.

Hälsoskyddsgruppen hade budgeterat för högre intäkter jämfört med tidigare år. Detta utifrån en ambition om effektivare handläggning till följd av ändrade arbetssätt. Effekten av detta uteblev på grund av ett högre antal obefogade klagomål än beräknat. Dessa kan verksamheten inte ta betalt för. Det har även inkommit flera legionellaärenden, ärenden som kräver snabb handläggning och samordning men som inte är möjliga att ta betalt för. Konsekvensen av det blir att projekt för debiterbar tillsyn inte hanns med. Utöver det har anmälningar kommit in i betydligt mindre utsträckning än tänkt, vilket också påverkar intäkterna negativt.

Miljöskyddsgruppen gjorde en förändring i debitering av årliga avgifter på två större anläggningar för miljöskydd, vilket resulterade i ett stort intäktsbortfall. Utöver det har mycket av timavgiftstillsynen fallit bort till följd av möten kopplat till den nya förvaltningen, många och stora remisser samt upplärning av de resurser som gruppen utökats med.

Avloppsgruppens prognos är att budget följs.

Livsmedelsgruppen, som inkluderar alkohol och tobak sedan mars 2024, har också påverkningar. Här är det fasta avgifter för tillsyn på receptfria läkemedel och folköl, något livsmedelsgruppen tillsynade för första gången i år. Detta tog avsevärt mycket mer tid än vad som tidigare beräknats, vilket tog resurser från livsmedelskontrollen. Livsmedelsgruppen berördes också av tillfälligt resursbortfall på grund av personliga faktorer, en annan resurs har börjat engagera sig fackligt och i rollen som skyddsombud. Upplärning av ny resurs har även det minskat tillsynstiden. Budget för alkohol och tobak beräknades på en höjd taxa 2025. Taxan antogs inte av kommunfullmäktige och intäkterna blev lägre som ett resultat av det.

Miljöavdelningen är i en omställning från fasta avgifter till timdebitering vilket kräver mer administration och nya arbetssätt, utöver det har ny lagstiftning kommit med kort varsel vilket också kräver tid för inläsning.

År 2025 innebär mycket omställningsarbete med exempelvis efterdebitering, ny lagstiftning och byggande av den nya förvaltningen med olika arbetsgrupper och mötesforum. Omställning kräver nya rutiner, samverkan och tid för sådant som finansieras av skattemedel, vilket kommer märkas av i utfallet för befintligt år, men ge positiva resultat framöver.

Prognosen för personalkostnader är att budget överskrids med 0,3 miljoner kronor. De två nya tjänsterna som tillsattes för att arbeta med förorenad mark är inräknade, men budgeten på 1,5 miljoner kronor, har inte tillförts för 2025. Att prognosen ändå visar ett överskridande av budget med endast 0,3 miljoner kronor beror på vakanser i främst avloppsverksamheten. Total prognos för avdelningen visar att budget överskrids med 3,4 miljoner kronor, vilket inkluderar en prognos på drygt 0,1 miljoner kronor för osäkra kundfordringar/konstaterade kundförluster.

Analys byggavdelningen

Byggavdelningens prognos för intäkter visar minus 0,9 miljoner kronor jämfört med budget. Detta uppvägs av lägre nyttjande av bygglovskonsult. Nedgången i byggandet har stannat upp och vänt uppåt. Ärendeinflödet har ökat och är nu på normalnivå. Avdelningen har så här långt intäkter för sanktionsavgifter på 1,1 miljoner kronor. En prognos på knappt 0,2 miljoner kronor läggs för osäkra kundfordringar/konstaterade kundförluster. Total prognos för avdelningen visar på plus 0,1 miljoner kronor mot budget.

Analys mark- och exploateringsavdelningen

Mark- och exploateringsavdelningens prognos för intäkter visar plus 2,1 miljoner kronor jämfört med budget. Denna prognos inkluderar tidrapporteringen som görs inom avdelningen och motsvarande kostnad återfinns i utfallet och prognosen för kostnader. Avvikelsen beror på att dessa interna intäkter och kostnader inte har budgeterats eftersom de tar ut varandra. Avdelningen har inte haft några vakanser men ledigheter ger en prognos på 0,3 miljoner kronor mot budget för personalkostnader. Advokatkostnader och kostnader för åtgärder vid deponier blir lägre än budgeterat. Total prognos för avdelningen visar på plus 1,4 miljoner kronor mot budget.

Under de senaste åren har konjunkturen bromsat in, befolkningsprognosen minskat och bostadsbyggandet minskat kraftigt i hela landet, så även i Enköpings kommun. Konsekvensen av detta är att färre exploateringsprojekt har startats och pågående projekt har fått förändrade tidplaner. Kommunen har dock fortsatt högt tryck från näringslivet och politiska ambitioner avseende utvecklingen av kommunen och Enköpings kommun är en mycket attraktiv kommun för såväl etableringar som bostäder.

Utvecklingen under 2025 är med hänsyn till läget i världspolitikerna svår att bedöma men för att kommunen ska vara redo när konjunkturen vänder är det viktigt att så mycket arbete som möjligt fortgår och att kommunen arbetar intensivt med det befintliga näringslivets behov samt med att stärka förutsättningarna för att nya företag ska etablera sig i kommunen. Tillgång till kommunal mark och förstärkning av resurser är viktiga förutsättningar för detta arbete.

Analys strategisk planeringsavdelningen

Strategisk planeringsavdelningens prognos för intäkter visar plus 9,8 miljoner kronor. Denna prognos inkluderar tidrapporteringen som görs inom avdelningen och motsvarande kostnad återfinns i utfallet och prognosen för kostnader. Avvikelsen beror på att dessa interna intäkter och kostnader inte har budgeterats eftersom de tar ut varandra. Även bortsett från de interna intäkterna så har avdelningen högre intäkter än budgeterat tack vare intäkter från äldre detaljplaner som debiteras tillsammans med bygglovet. Avdelningen har flera vakanta tjänster och prognosen för personalkostnader är plus 1,2 miljoner kronor mot budget. En lägre kostnad för administrativa tjänster ger en total prognos på plus 3,3 miljoner kronor mot budget.

Lågkonjunkturen innebär att marknaden söker färre planbesked, framförallt har aktörerna mindre bråttom än tidigare. Trots lågkonjunktur så ligger verksamhetens intäktsnivåer över budgeterade nivåer. Verksamheten har under det senaste året genomfört ett kvalitetsarbete i syfte att motparten skall betala och stå för kommunens faktiska kostnader för detaljplanläggningen.

2.2 Åtgärder för budget i balans

Det av nämnden i april beslutade förslaget till ny taxa för geodataverksamheten kommer ge kart- och GIS-avdelningen möjlighet till ökade intäkter från externa kunder, och bättre förutsättningar för en mer stabil finansiering. Även internt finns en potential till ökade intäkter och besparingar, om förutsättningar skapas för att omsätta värdet av geodata och att frigöra avdelningens kompetens som intern resurs. För det behövs en mer stabil finansiering för avdelningens verksamhet och en tydligare policy för interndebitering.

Mark- och exploateringsavdelningen bevakar marknadsläget för markupplåtelser och markpriser kontinuerligt. Vidare arbetar verksamheten med att säkerställa att exploatörer bekostar de delar som tillkommer dem i exploateringsprojekten.

I övrigt hanteras eventuella underskott genom generell återhållsamhet i samband med återrekryteringar och konferenser i den mån det går utan att äventyra rättssäkerheten.

2.3 Uppföljning volymer

Verksamheter med volymuppräknings i RFM	Volymenhet	Volym budget enligt beslutad RFM	Volym prognos helår	Avvikelse volym prognos mot beslutad budget	Avvikelse prognos mot budget utifrån volym (mnkr)	Avvikelse prognos mot budget i driftsredovisningen (mnkr)
Bygg	Befolkning ^{1/2}	48 623	48 541	-82	0	0
Kart/GIS-avdelningen	Befolkning ^{1/2}	48 623	48 541	-82	0	0,4
Miljö	Befolkning ^{1/2}	48 623	48 541	-82	0	-3,4
Markförvaltning	Befolkning ^{1/2}	48 623	48 541	-82	0	1,4
Plan	Befolkning ^{1/2}	48 623	48 541	-82	0	3,3

3 Investeringsredovisning

3.1 Investeringsredovisning, årlig budget

Investeringar 2025 (mnkr)	Budget 2025	Utfall jan-okt 2025	Prognos helår 2025	Avvikelse prognos helår mot budget
Mätinstrument	-0,6	0	0	0,6
Totalt (mnkr)				

Kommentarer till investeringsredovisning, årlig budget

Investering av mätinstrument kommer att göras under 2026 under förutsättning att flytt av årets investeringsbudget medges.